

Het Vlaams Artsenverbond nodigt u, familieleden en kennissen uit tot een gegidst bezoek aan het Middelheimmuseum, gevolgd door een lunch, en de **jaarlijkse statutaire algemene ledenvergadering op 14 februari 2026**.

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147
Secretariaat VAV: Dascotelei 78 2100 Deurne
Tel. 0468-309334 (NIEUW NUMMER)
e-post: info@vlaamsartsenverbond.org
webstek: www.vlaamsartsenverbond.org
Het secretariaat is open op dinsdag en donderdag (9 u-17.30 u).

RAAD VAN BESTUUR 2023-2025
REDACTIERAAD PERIODIEK
Dr. J. Van Meirhaeghe (Voorzitter)
Dr. Lieve Van Ermen (Oud-voorzitter en Ondervoorzitter)
Dr. B. Garmyn (Secretaris)
Dr. Geert Debruyne (Penningmeester)
Dr. Frank Goes (Hoofdredacteur Periodiek)
Dr. J. Dockx (VAV-Cultuur)
Prof. Dr. Eric Ponette (Lid)
Dr. Chris. Geens (Lid)
Dr. Karel Vermeyen (Lid)

RAAD VOOR ADVIES
Prof. Dr. A. Baert
Prof. Dr. D. Blockmans,
Prof. Dr. D. De Looze, UGent
Dr. Dirk Dewolf
Prof. Dr. A. Dupont, VUB
Dr. Piet H. Jongbloet
Dr. J. Lamote.
Dr. E. Sleurs
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge, voorzitter HoGent
Prof. Dr. Ph. Vandekerckhove, Rode Kruis Vlaanderen
Em. Prof. Dr. R. Van Hee, Universiteit Antwerpen

PERIODIEK
Verantwoordelijke uitgever: dr. F. Goes,
Sionkloosterlaan 7, 2930 Brasschaat
Hoofdredacteur: dr. F. Goes

De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteurs.

Layout: www.xpair.be
Drukkerij: www.vanderpoorten.be

INHOUD

VOORWOORD	3
CITATEN	4
WOORD VAN DE HOOFDREDACTEUR	5
POLITIEKE ACTUALITEIT	6
BEZOEK	13
(F)ACTUEEL	14
600 JAAR KUL	16
CULTUUR	
PARIJS	20
TENTOONSTELLINGEN	26
BOEKEN	30
QUOTES	30
MUZIEK	31

LIDGELD VANAF 2023

Gedrukte Periodiek

Elektronische versie

Gewoon lid

110

90

Arts in opleiding of zonder praktijk

70

50

Artsenkoppel

150

130

Artsenkoppel in opleiding of zonder praktijk

90

70

Steunend lid

200

Voorwoord

Het is voor mij een wat droef moment want we nemen afscheid van onze hoofdredacteur van ons tijdschrift Periodiek, Frank Goes.

Frank verzorgde de redactie van Periodiek van 2015 tot nu, dus tien jaar. Hij volgde Prof. Em. Dr Eric Ponette op, die ook tien jaar die functie waarnam. Ontstaat hier een systeem?

Ik kan hier aankondigen dat oud-voorzitter Lieve Vanermen en bestuurslid Karel Vermeyen in een duobaan na Frank de redactie zullen behartigen. Het minste dat we kunnen zeggen is dat Frank wel degelijk zijn stempel op Periodiek gedrukt heeft. We stapten af van Vesalius en zagen bij elk nummer een nieuwe aantrekkelijke voorpagina.

Ook vernieuwing in de rubrieken. Politieke Actualiteit van Prof. Ponette is vrijwel de enige rubriek die stand hield tot op vandaag. Ikzelf vond het opmerkelijk dat film erbij kwam.

En zeker de opmaak werd helemaal anders, en veel aantrekkelijker.

Frank zorgde ervoor dat het bindmiddel tussen onze leden opnieuw het bindmiddel werd en bleef. Dat konden we die tien jaar afleiden uit de positieve reacties die we van de leden kregen.

Het was ook de ambitie van Frank om via het vernieuwde tijdschrift opnieuw meer leden te werven, maar daar zat de tijdsgeest niet mee.

Voor dat alles, Frank, doe ik mijn hoed af, buig en zeg dank.

Jan Van Meirhaeghe

VAV voorzitter

De grootste van alle uitvinders: het toeval.
Mark Twain

Ik heb nooit iets toevallig gedaan, en geen enkele uitvinding van mij is het resultaat van toeval, het kwam als gevolg van werk.
Louis Pasteur

De mens kan doen wat hij wil, maar hij kan niet willen wat hij wil
Arthur Schopenhauer

*Het leven is een combinatie van het lot en vrije wil.
Regen is het lot; of je nat wordt of niet, is vrije wil*
Sri Sri Ravi Shankar
Indiaas yoga goeroe en spiritueel leider

's Mensen karakter is zijn lot.
Heraclitus
Presocratische filosoof uit Efeze,

CITATEN

verzameld
door
frank goes

Woord van de hoofdredacteur

In mijn laatste woord als hoofdredacteur wil ik vooreerst Peter Frison van Xpair Communication, uitdrukkelijk bedanken voor de jarenlange aangename samenwerking. Het is dankzij de inbreng van Peter dat Periodiek zoveel lof kreeg. De lay-out en aantrekkelijke illustraties waar gepast, maakten er dankzij hem een levendig tijdschrift van.

Daarbuiten enkele bedenkingen rond een aantal zaken die mij aan het hart liggen.

1. Het is niet mijn bevoegdheid om te spreken over de **realisaties van het VAV gedurende mijn** 10 jaar durend hoofdredacteurschap maar ik wil er toch enkele benadrukken.

De symposia waren telkens mooi gelukke initiatieven die een groter en vooral breder publiek verdienden. De viering 100 jaar in het stadhuis Antwerpen met als realisatie het verslagboek was zeker een **mooi succes**.

2. Wat de medewerking van de bestuursleden, en enkele zeldzame copy leveranciers betreft had ik nooit te klagen! Outsiders of beter buitenstaanders en leden van de Raad voor Advies kwamen wel veel te weinig aanbod: ofwel was er gebrek aan belangstelling of betrokkenheid ofwel faalangst maar dat laatste lijkt mij **weinig waarschijnlijk**.

3. De bekendheid van het VAV onder de artsen staat op een laag pitje. Ik informeerde regelmatig bij de jongeren en daar is de interesse-en of-bekendheid quasi nihil. Dankzij het laatste symposium dat qua onderwerp zeker een schot in de roos was kan daar verandering in komen. Opletten toch met het benadrukken van TAAL als een van de sperpunten van het VAV. Ik herinner mij al te goed dat verschillende van mijn vrienden afhaakten als kandidaat-lid met de bedenking "tja dat is die vereniging die iedereen leert Nederlands te spreken in Brussel". Dát is natuurlijk te kort door de bocht maar zegt of zegde wel iets over de perceptie bij sommige artsen.

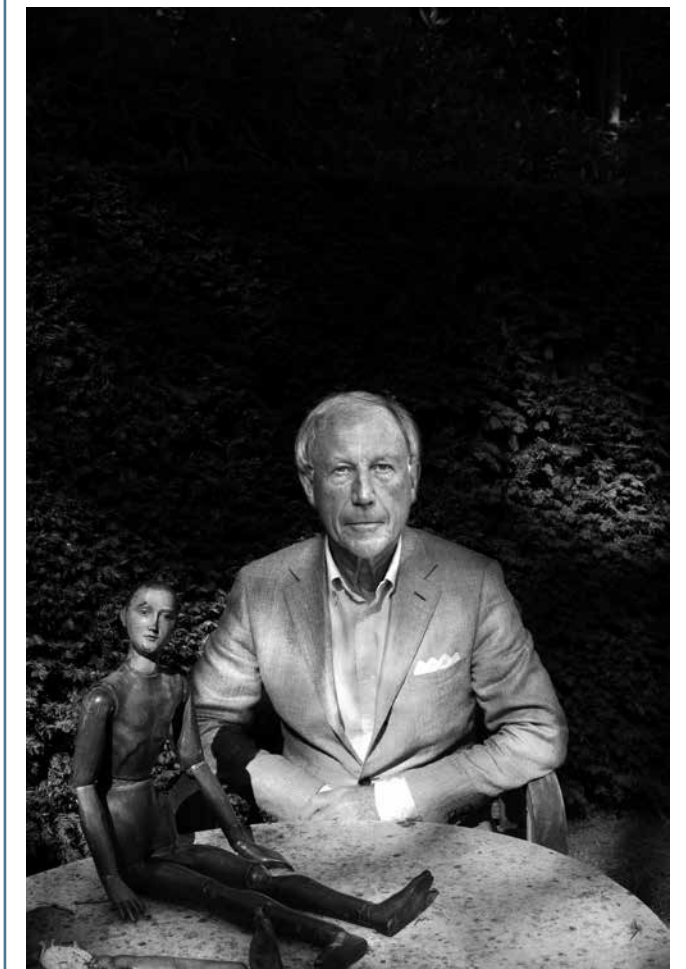
4. Om de doelstellingen te realiseren; en, hoofdzakelijk doelstelling nr 1 **autonome Vlaamse gezondheidszorg**-zal althans volgens mij meer druk dienen te worden uitgeoefend. En dat kan gebeuren langs druk van de aantallen (ledenaantal exponentieel opdrijven) of langs de bekendheid(kranten-aanwezigheid in de Afspraak-Terzake-De Tafel van Gert etc.) Weet ook dat het nu niet het beste moment is

5. Het belang en vooral de onderschatting van het “**toeval**” in ons leven. Vooreerst te beginnen bij de plaats waar en de familie waarin wij zijn geboren. De lectuur van het boek van Robert Sapolsky “*Determined. A science of life without free will*” - ik las het vorige week in de originele taal-waarin de auteur beweert dat de “vrije wil” eigenlijk niet bestaat, zal tot nadenken stemmen. Sommige iconen die een geweldige carrière hebben uitgebouwd kunnen toegeven dat het toeval een grote rol heeft gespeeld in hun realisaties.

6. Als aanvulling aan het interview in laatste nummer wil ik graag aanvullen **dat ik fier ben** op de appreciatie van het VAV voor het Periodiek werk, mijn realisatie van 12 boeken-het geven van honderd lezingen voor Licht voor de wereld (een ngo die oogziekenhuis bouwt en draaien-de houdt in Afrika)-en op mijn medaille van 'Life time Achievement award" die ik kreeg van de American Academy of Ophthalmology voor het geven van cursussen en lezingen.

Ik sluit af met vele wensen aan het VAV en het bestuur en aan het nieuw team dat vanaf 2026 vorm zal geven aan Periodiek

Frank J Goes

DE FEDERALE REGERING

DE FEDERALE BEGROTING

De prioritaire doelstelling van premier De Wever in deze legislatuur is: een financiële ramp voorkomen. De federale begroting stevent tegen het einde van de regeerperiode namelijk af op een tekort van 39 miljard euro: bijna 1,7 miljard meer dan in juli 11. geraamd. In principe moet er over de begroting van volgend jaar een akkoord zijn op 14 oktober, de dag van De Wevers beleidsverklaring (1). “Als we niets doen, ontploft onze overheidsschuld” waarschuwt Bart Van Craeynest (2). De Wever zoekt 8 tot 10 miljard om Europa te paaien, doch dan wordt het begrotingstekort niet beperkt tot 3 % van het bbp (3).

Volgens Isabel Albers is het uitgavenplaatje in België nog een stuk problematischer dan de zoektocht naar nieuwe belastinginkomsten: dat uitgavenplaatje inperken blijft volgens haar de grootste opdracht: “De essentie is dat we in België jaren lang boven onze stand geleefd hebben met teveel uitgaven over alle niveaus heen.” Binnen de regeringscoalitie botste het vooral tussen Georges-Louis Bouchez (hij liet in een post op X weten dat hij echt niet zal instemmen met een belastingverhoging) (5) en Conner Rousseau met zijn miljonairstaks (6). Op 13 oktober stelde de regering De Wever haar beleidsverklaring uit tot 21 oktober omdat er geen akkoord was over de begroting (7). Intussen nam het verzet van de vakbonden toe: met een 80.000 koppige betoging probeerden zij druk te zetten zodat de federale regering de pensioenhervorming zou aanpassen. Op een val van de regering durfden zij echter niet aansturen (8). Peter De Groote merkt bovendien op: “Zelfs als je de recepten van de vakbonden stuk voor stuk zou uitvoeren, klopt de rekening van geen kanten.” (9)

Toen de besprekingen binnen de regering muurvast zaten overwoog De Wever naar de koning te gaan om zijn ontslag aan te bieden: “Ik ben verkozen om het land te saneren, dat ga ik doen. Anders heeft het geen zin.” (10) Op 6 november ging De Wever naar de koning, doch niet met de intentie om het ontslag van zijn regering aan te bieden, wel om er een ultieme deadline aan te kondigen (11). En zo geschiedde: de koning verleen-

de de regering een finale deadline van 50 dagen voor de meerjarenbegroting (12). De nieuwe actie van de vakbonden tegen de voorstellen van de regering De Wever wordt nogmaals gehekeld deze keer door Bart Haecck: “Een tweedaagse staking van de Vlaamse scholen is het verkeerde signaal, zowel in de discussies over meer onderwijskwaliteit als in de zoektocht naar hoe we onze welvaartsstaat intact houden.” (13) En Isabel Albers reageert; “De voorstellen van de vakbonden om de begroting te saneren bieden geen antwoord op de vergrijzing en zouden economische groei fnuiken in plaats van die te stimuleren.” (14)

Op 25 november 11. stelde premier De Wever zijn akkoord over een saneringstraject van 9,2 miljard euro tegen 2029 voor. Dat moet het federale begrotingstekort de komende 4 jaar terugdringen van 5,5 % van het bbp naar zowat 4,2 %. Centraal in die oefening staan het activeren van langdurig zieken, het aftoppen van de index, een verhoging van de btw en de accijnzen op tal van producten en een reeks belastingverhogingen. Dat de meerjarenbegroting niet op tijd goedgekeurd zal raken, waardoor zijn regering in 2026 moet beginnen met een noodbudget, is wel een valse noot. Samen met de verwachte tekorten van de regio’s dreigt België in 2029 nog altijd met een deficit van 5 %, ruim boven de Maastrichtnorm van 3 % (15). Hieronder is de inspanning van 9,2 miljard euro in grote lijnen opgelijst (16).

Tabel: Meerjarenbegroting van de regering De Wever (16)

	Opbrengst in 2029
Besparingen op overheidsuitgaven	2,7 miljard euro
Belastingen en diverse inkomsten	2,1 miljard euro
Re-integratie langdurig zieken	1,9 miljard euro
Consumptie en ecofiscaliteit	1,3 miljard euro
Groei- en cohesieplan	-0,87 miljard euro
Correcties	2,0 miljard euro
Totale inspanning	9,2 miljard euro

Voor meer details: zie ref. nr. 16.

Na de goedkeuring van het saneringstraject van De Wever volgt natuurlijk de discussie of het rechtvaardig over de bevolking verdeeld is. De oppositie probeerde

van de duurdere frieten een symbool te maken, maar minister Frank Vandenbroucke was scherp: “Iemand met een minimum loon zal 25 cent meer betalen voor frietjes van de frituur, maar in april gaat zijn loon met 50 euro omhoog.” (17) Ive Marx, professor sociaaleconomisch beleid, reageert tegen de opwerping dat de sterkste schouders niet de zwaarste lasten dragen.” Als je alles overschouwt komen er wat lasten bij iedereen terecht.” (18) Op de vraag of de middenklasse de rekening betaalt van het begrotingsakkoord, antwoordt Wim Van Lancker, professor sociaal beleid: “Je kunt geen begrotingsoefening van die orde doen zonder te raken aan de middenklasse, die in ons land een hoge levensstandaard heeft.” (19) Op de vraag of een brede laag van de bevolking de gevolgen van de maatregelen uit het begrotingsakkoord zal voelen, antwoorden Manon Brasseur en Peter Van Maldegem in De tijd positief (20). Peter De Keyzer schrijft: “We lijden aan de ziekte van het hier en nu (...) In een maatschappij waarin ieders individuele wensen en verlangens verheven worden tot de maat van alle dingen, verdwijnt alle gemeenschapsgevoel.” (21)

AANDACHTSPUNTEN

Migratie

In tegenstelling tot de buurlanden koos de federale regering met minister voor Asiel en Migratie sinds eind juni ’25 niet voor systematische grenscontroles, doch voor mobiele controles bij de opsporing van illegalen. De controles gebeuren vooral op snelwegparkings, bij internationale busverbindingen en grote treinstations. Volgens van Bossuyt is het effect ontradend: “Begin dit jaar dachten we af te stevenen op 50.000 asielaanvragen; vandaag is dat niet het geval.” Naast de mensen die recent illegaal binnenkwamen, verblijft hier ook een veel grotere groep al langere tijd zonder papieren: volgens schatting gaat het om minstens 100.000 personen (22).

De OESO, denktank der rijke landen, publiceerde in haar jaarlijkse ‘Migration Outlook’ dat in 2014 15,7 % van de Belgische bevolking niet in België geboren was en dat in 2024 dat cijfer was opgelopen tot bijna 20 %. Het deel van de Amerikaanse bevolking dat niet in de VS is geboren, bedraagt net geen 15 % (23).

In december 11. hebben de lidstaten van de EU een akkoord bereikt over een aanscherping van het terugkeerbeleid van mensen zonder recht op een asiel. De lidstaten zullen ook terugkeerbesluiten van elkaar kunnen erkennen, zodat een bevel om het grondgebied te verlaten in één lidstaat automatisch ook in andere lidstaten zou gelden. De tekst bevat de mogelijkheid voor de lidstaten om akkoorden te sluiten met derde landen (“terugkeerhubs”) over de overname van migranten van wie de asielaanvraag is geweigerd. Tenslotte raakten de Europese ministers het eens over een eerste gemeenschappelijke

lijst van veilige landen van oorsprong; asielaanvragen van onderdanen van die landen kunnen zo via een versnelde procedure afgewezen worden: Bangladesh, Colombia, Egypte, India, Marokko, Tunesië en Kosovo staan op die lijst (24).

Drones

In november 11. werden meermaals drones van onbekende oorsprong boven onze legerbases en luchthavens waargenomen. Volgens minister Francken gaat het meer dan waarschijnlijk om spionage waarbij hij voorzichtig Rusland noemt. Maar die uit de lucht halen is niet simpel omwille van elektronische redenen (25). De Nationale Veiligheidsraad besliste dat het luchtbewakingscentrum NASC in het Waalse Bevekom nog dit jaar operationeel wordt om de onbekende drones boven België te bestrijden (26). Na de aanhoudende problemen met drones op Belgische luchthavens, wordt nu ook het leger ingeschakeld; defensie krijgt steun van Duitse, Franse en Britse militairen (27). Defensie zal drone-onderschepers aankopen bij het Letse bedrijf Origin Robotics in het kader van het recent goedgekeurde antidroneplan van 50 miljoen euro (28). Op 23 december 11. heeft Defensie haar nieuwe afweer tegen droneaanvallen voorgesteld o.m. radars, stoorzenders en kamikaze-drones (Philip Gallasz, De Tijd 24.12.25)

Ronse en de faciliteiten

Op de gemeenteraad van 29 september 11. klopte Ignace Michaux, de CD&V-burgemeester van Ronse op tafel: als het aan hem ligt worden de taalfaciliteiten er direct afgeschaft. Zijn argumenten: de verplichting om met haar Franstalige inwoners te communiceren is duur, om een ambtenaar aan te werven moet een taalexamen afgenomen worden, en fuseren met buurgemeenten die geen faciliteiten kennen of politiezones samenvoegen kan niet. Voor het afschaffen van de faciliteiten is een 2/3 meerderheid nodig.

Na klachten van een lokaal comité, dat ijvert voor de wettelijk verplichte tweetaligheid, werd Ronse in eerste aanleg veroordeeld: de rechter verplichtte de stad om een tweetalig stadsmagazine te verspreiden en in alle straten tweetalige naamborden te hangen. Ronse ging tegen dat vonnis in beroep (29).

Op 18 oktober 11. organiseerde VVB Oost-Vlaanderen te Ronse een symposium onder het motto ‘Ontgrendel Ronse’ met Mark Deweerdt, minister-president Matthias Diependaele, gemeenteraadslid Tijn Rommelaere, journalist Geert Desmytere en Jan Van den Noortgate, gemeenteraadslid in het Waalse Vloesberg. De minister-president wees er op dat de faciliteitenwet grondwettelijk verankerd is en pas kan worden afgeschaft door een 2/3 meerderheid in het federale parlement én een meerderheid in beide taalgroepen (30).

Klimaat

Tijdens de klimaatop in het Braziliaanse Belém , die liep van 10 tot 21 november ll., werd onder meer gesteld dat het belangrijk is dat alle landen de afspraken die ze 2 jaar geleden op de klimaatop in Dubai op papier hebben gezet, effectief uitvoeren. Als ze die afspraken rond methaan, hernieuwbare energie en energie-efficiëntie uitvoeren, dan blijft de opwarming van de aarde onder de 2 graden (31).

COMMUNAUTAIRE GELUIDEN

- Op 24 november ll. schreef N-VA-partijvoorzitter Valerie Van Peel: “We beperken de werkloosheid in de tijd. Waar heeft dat het meest impact denken jullie? Voor het eerst zijn we de transfers echt aan het doorbreken.” (...) en “Op het kabinet van Bart De Wever is er een cel de communautaire dossiers aan het voorbereiden.” (32)
- Recent sprak Bart De Wever zich meermaals uit voor confederalisme. Over zijn toespraak aan de UGent op 7 oktober ll. schreef Wim Van de Velden: “Als het hem niet lukt om orde op zaken te stellen, zal dat consequenties hebben, merkte hij zelf ietwat raadselachtig op. Een politieke terugvalpositie is er in elk geval: het adagium dat hij het wel heeft geprobeerd maar dat België niet werkt.” (33) Jan-Frederik Abbeloos vulde aan: “Waarna De Wever, immer de politieke schaker, de confederale logica toch nog reanimeerde binnen de Europese context: “Ik geloof in glocalisering met aan de ene kant een overheid op het niveau van uw eigen democratie, dat is dan Vlaanderen. En daarnaast een overheid die op macroschaal het nodige kan doen. Dat is de Europese Unie.” (34) Tijdens een lezing van De Wever in Bozar voor de Grandes conférences catholiques op 5 december ll. noteerde Jan-Frederik Abbeloos: “Niet dat De Wever zichzelf verloochende. Zo pleitte hij wel degelijk voor een confederale republiek.” (35) En op 5 december ll. schrapte De Wever de ideologische alarmbelprocedure, waarbij het federale België zich kan uitspreken over een Vlaamse beslissing; de alarmbel bevat alleen bevoegdheden van de gemeenschap, niet die van het gewest (36).
- Op 22 oktober ll. wees Prof. Bart Maddens erop dat grondwetspecialist Quinten Jacobs, eveneens uit KU Leuven, recent voorstellen formuleerde voor een nieuwe staatshervorming met overheveling van de gezondheidszorg en het arbeidsmarktbeleid naar de deelstaten en fiscale autonomie voor de deelstaten, zoals reeds geformuleerd in de 5 resoluties van het Vlaams Parlement in 1999. Verder herinnert Maddens aan Herman Van Rompuy die in 2005 reeds pleitte voor frontvorming van de Vlaamse politieke partijen om verdere autonomie te verwezenlijken. En Maddens besluit: “Als De Wever toch een

institutionele hervorming moet voorbereiden, zoals bepaald in het regeerakkoord, dan kan hij maar beter ook werk maken van die Vlaamsgezinde frontvorming. Die biedt de beste kans op een diepgaande en ordentelijke staatshervorming in 2029.” (37)

- Op 1 december ll. merkte Bart Brinckman onverwacht op: “Steeds harder klinkt de roep om een deel van de inspanning naar de regio’s door te schuiven. Daarbij staat gezondheidszorg met stip op één om uit de federale portefeuille te verdwijnen. Het laat toe dat het volledige zorgtraject onder één dak wordt ondergebracht. Als België zichzelf wil overleven, worden institutionele hervormingen onvermijdelijk. Dit land heeft nood aan een nieuw grondplan: bevoegdheden moeten worden herverdeeld, inkomsten geresponsabiliseerd.” (38)
- In een interview verklaarde N-VA-vicepremier Jan Jambon op 17 december ll. :” Om de hervorming te beschermen is een nieuwe staatshervorming nodig: de PS kan alles wegvegen wat wij hebben opgebouwd.” (39)
- Bram Van Hecke, voorzitter Jong-CD&V, brengt op 4 december ll. volgende boodschap: “ Willen we onze begroting gezond maken op lange termijn, dan zal er moeten gesleuteld worden aan de staatsstructuur. (...) Een goede staatshervorming zet het boeltje dat ons land is helemaal op orde. Dé prioriteit: financiële verantwoordelijkheid en coherente bevoegdheidspakketten. Dat betekent fiscale autonomie en de overdracht van de gezondheidszorg en de arbeidsmarkt aan de deelstaten, en dus een begroting die op de lange termijn evenwichtig is.” (40)
- Grondwetspecialist Quinten Jacobs uitte op 3 december zijn mening: “Wel ontbreekt er iets belangrijks aan zijn palmares. De Wever kan alleen de nieuwe Dehaene worden als hij een staatshervorming doorvoert. (...) De Wever richt zijn vizier op tien jaar besturen. Ik hoop dat hij die tijd zal gebruiken om die meerderheid te zoeken, want verder saneren in de huidige structuren is onmogelijk. (...) Alle grote structuren van de toekomst belanden nochtans bij de meest armlastige overheid: gezondheidszorg, pensioenen , defensie en rentelasten. Die bom moeten we ontmantelen en verspreiden over de deelstaten. Dat doen we best door de gezondheidszorg en de personenbelasting volledig over te hevelen.” (41)
- Op 1 december ll. sloot Paul Becue, voorzitter Overlegcentrum Vlaamse Verenigingen (OVV) zich bij hoger vermelde doelstellingen aan: fiscale autonomie en gezondheidszorg moeten bevoegdheden van de deelstaten worden (42).
- Op 20 december ll. schreef Wim Van de Velden: “In de Belgische politiek groeit stilaan de consensus dat het land op orde zetten alleen maar kan lukken als er ook werk wordt gemaakt van institutionele hervormingen. . Niet alleen CD&V-vicepremier Vincent

Van Peteghem en diens partijgent Koen Geens zijn daarvan overtuigd, maar ook de belgicist Bouchez beseft dat het federale niveau op zijn tandvlees zit en dat daar niet veel extra kan worden bespaard. Als ons land uit de begrotings- en schuldenput wil klauteren, moeten ook de deelstaten worden geresponsabiliseerd. (...) Zodra de PS opnieuw de eerste partij wordt in Franstalig België zal ze de hervormingen willen terugdraaien, is de redenering en dan moet op de een of andere manier verzekerd worden dat Vlaanderen wel op koers blijft. Dat is hoe De Wever via Belgisch staatsmanschap straks toch weer lijkt uit te komen bij een confederale omwenteling, waarbij het zwaartepunt van de macht naar de deelstaten verschuift.” (43)

- Op 26 december ll. merkte Wim Van de Velden bovendien op dat met de claim van de N-VA op de sleutelposten bij de Nationale Bank, de financiële arm van de overheid SEPIM (de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij), en bij het energie-powerhouse Hedera, de Vlaams-nationalisten hun mars op de Belgische instellingen voortzetten (44).

BUITENLAND

Tegen de achtergrond van de politieke verklaringen van de EU met inbegrip van België, en van de Verenigde Naties over de **oorlog tussen Hamas en Israël** (zie Periodiek 2025/3) , werkte president Trump aan een vredesplan om de oorlog in Gaza te beëindigen. De voornaamste van de 21 punten zijn: een bestand van enkele weken, een graduele terugtrekking van het Israëlische leger uit de hele Gazastrook, vrijlating van de resterende Israëlische gijzelaars, er komt een regering voor Gaza zonder Hamas, en een veiligheidsdienst die zowel uit Palestijnen als uit troepen uit Arabische landen zou bestaan; onduidelijk blijft welke rol de Palestijnse Autoriteit (PA) , die een deel van de Westelijke Jordaanoever bestuurt, daarin zou krijgen (45).

Erik Ziarczyk wijst op her zwakke punt: “Het vooruitzicht op een Palestijnse staat wordt op het einde afgespeld. Nochtans kan vrede alleen als de Israëlische én Palestijnse belangen meetellen.” (46) Onder meer die vaagheid kon Netanyahu over de streep trekken en deed tegelijk Hamas aarzelen. De realiteit is dat de onderhandelingen over de ontwapening van Hamas en over een perspectief voor de Palestijnen nog moeten beginnen (47). Het gevolg is een “half en half” bestand met intermitterend slachtoffers aan Palestijnse kant (48), zodat patstelling voor het vredesplan Gaza dreigt (49). Daarbij komt nog dat de Israëlische kolonisten op de Westelijke Jordaanoever terug agressiever worden (50, 51).

Rik Van Cauwelaert is sceptisch over de tweestaten-oplossing; hij citeert daarvoor de auteurs Hussein Agha en Robert Malley: “Voor beide kampen is een oplossing enkel mogelijk zonder de andere.” (52)

Terwijl de **oorlog tussen Rusland en Oekraïne** einde november ll. leidde tot lichte verschuivingen van de frontlijn, in het voordeel van Rusland en bovendien toenemende schade toebracht aan de Oekraïense burgerbevolking door bombardementen, dook er een Amerikaans vredesplan op, onderhandeld door vertrouwelingen van Trump en Poetin. Daarin hadden Oekraïne en Europa geen inspraak zodat een aantal voorstellen voor hen onaanvaardbaar waren, zoals het opgeven van de volledige Donbas hoewel 15 % nog in Oekraïense handen is, de eis dat Oekraïne zijn leger tot de helft moet afbouwen en dat er geen Europese troepen het bestand mogen bewaken (53). Bijkomende voorstellen zijn dat samen met de Krim de oostelijke regio’s Donetsk en Loe-gansk definitief erkend worden als Russisch grondgebied en dat Oekraïne het streven naar NAVO-lidmaatschap opgeeft; indien die voorstellen door Zelensky niet aanvaard worden, dreigen de VS verdere militaire informatie en de levering van wapens op te schorten (54, 55). Intussen kreeg de EU het Euroclear-dossier op haar bord. Als reactie op de Russische inval in Oekraïne nam de EU sancties door onder meer de Russische tegoeden in Euroclear, een financiële instelling in Brussel, te blokkeren. Zo groeide bij de Europese Commissie het voorstel om dat geld (140 miljard euro tegoeden) in een lening aan Oekraïne te geven. Daartegen verzette premier De Wever zich om te voorkomen dat België de klappen opvangt als het project zou fout lopen: op 18 december ll. kon hij de Europese staats- en regeringsleiders ervan overtuigen dat het financieel risico om tot die stap over te gaan zowel voor België als voor de andere EU-landen veel te groot was. Die optie werd bijgevolg verlaten en vervangen door een plan waarin Europa 90 miljard euro gaat lenen om Oekraïne te ondersteunen (56 – 59).

In die tussenperiode deden de Europeanen samen met Zelensky aan Donald Trump een tegenvoorstel voor vrede in Oekraïne om het Amerikaans-Russisch plan te ontdoen van de pro-Russische inslag ((60). Terwijl die gesprekken rondjes draaiden, wierp Poetin echter extra obstakels op (61). Zo geraakte het overleg over de oorlog in Oekraïne muurvast: Rusland weigerde in te stemmen met een compromis (62), zodat Ziarczyk besloot: “Het vredesproces voor Oekraïne (...) is uitgegroeid tot een heuse processie van Echternach .(...) De Europeanen houden het best een scenario achter de hand waarin de hulplijn met Washington is weggefallen en ze op zichzelf zijn aangewezen.” (63)

AANDACHTSPUNTEN

Raadgevingen van een Vlaamse onderwijzer

Uit zowel Vlaamse als internationale toetsen blijkt dat onze kinderen steeds slechter scoren in leesvaardigheid. In dat verband geeft Wouter Vanderstraeten, leraar Nederlands bij Tienerschool Vink in Hoeilaart, een aantal tips:

- aan de beleidsmakers: geef scholen meer middelen om anderstalige leerlingen en leerlingen met zorgnoden de steun te geven die ze verdienen.
- aan de ouders: breng wekelijks een bezoek aan de plaatselijke bibliotheek en maak van het voorleesmoment 's avonds weer een gezellige traditie; bewaak ook uw eigen schermtijd, geef het goede voorbeeld en praat meer met uw kroost.
- aan de collega's: lees voor in de klas, ook als je geen taalleraar bent.
- aan de jongeren: besef dat een sterke taalvaardigheid deuren opent en kansen biedt (64).

Besparingen in het hoger onderwijs

Voor het eerst voerden academici uit de 10 Belgische universiteiten samen actie tegen de geplande besparingen in het hoger onderwijs (65).

Politicoloog Fouad Gandoul vermeldde dat volgens eigen berekeningen de VUB tegen volgend jaar ongeveer 10 miljoen euro moet inleveren op haar werkingsmiddelen, goed voor ruwweg 100 voltijdse jobs (66).

Séverine Vermeire, rector KU Leuven, betoogde: “we zien de studentenaantallen stijgen en in sommige richtingen, zoals de psychologische en pedagogische wetenschappen, stelt zich nu al een probleem van overvolle aula's en plaats tekort. (...) We hebben daarom meer financiering nodig. (...) Ik wil echt vermijden dat we kwalitatieve kleinere interacties met studenten zoals practica moeten schrappen of volledig moeten overschakelen op digitaal onderwijs.” (67)

Toelatingsexamen voor geneeskunde

Orthopedist Jonas Brouwers volgde Jan Eggermont op als voorzitter van de Vlaamse examencommissie voor het toelatingsexamen van arts, tandarts en dierenarts. Brouwers was al voorzitter van de Vlaamse planningscommissie, het orgaan dat inschat hoeveel artsen en tandartsen er op termijn in Vlaanderen nodig zijn. Nu wil hij priortair fraude bestrijden (68).

Het toelatingsexamen zal in 2026 opnieuw op papier worden afgenomen en zal ook op één centrale plaats in Brussel doorgaan op beslissing van minister Zuhair Demir (69).

Vlaamse industrie

De Vlaamse industrie slaat alarm. Voor het eerst stijgt het aantal faillissementen in het Vlaams Gewest boven de 6.400 bedrijven (70). In Antwerpen schraapt de Duitse chemiegroep BASF 600 banen omwille van de hoge energiekosten (71). De Antwerpse chemie heeft geen financiële buffers meer om een nieuwe economische schok op te vangen. (72).

Wim Soetaert, hoogleraar industriële biotechnologie aan de UGent, waarschuwde: “We moeten radicaal vernieuwen om de chemie-industrie in Vlaanderen te behouden. (73) Ook Yves Verschuere, gedelegeerd bestuurder van de chemiefederatie Essenscia is van mening: “Het lijkt me logisch dat we overheidssteun vragen voor de chemie.” (74)

Klimaat

Op 6 november ll. vergaderden de Waalse minister-president Adrien Dolimont, de Vlaamse minister-president Matthias Diependaele en een keure van bedrijfsleiders in de cementfabriek Holcim nabij Bergen om snel in te zetten op de CO2-afvang, -opslag en -hergebruik, samen met grote uitstoters als Ineos en ArcelorMittal. Concrete maatregelen om de risico's voor de industrie te beperken, zijn er nog niet (75).

Sociale media

Inzake sociaal welzijn focust minister Caroline Gennez met het Vlaamse preventiebeleid onder meer op de schadelijke invloed van overmatig schermgebruik (76). De Vlaamse regering besliste evenwel geen minimum leeftijd op te leggen voor sociale media, doch beloofde wel toe te zien op hoe de platformen de regelgeving naleven, waaronder een “echte leeftijdscontrole tot 13 jaar.” (77)

BRUSSEL EN DE BRUSSELSE REGERING

Bijna 19 maanden na de verkiezingen heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog altijd geen regering. “De oorzaak van de blokkering is simpel: de obstinate weigering van de Brusselse PS (Ahmed Laaouej) om te besturen met de N-VA”. Dat is de mening van journalist bij De Standaard Lieven Sioen. En hij gaat verder: “Dat is niet alleen onbegrijpelijk, onverantwoord en ondemocratisch. Het gaat ook in tegen het oude evenwicht om de taalstrijd in onze hoofdstad te bezweren: Franstaligen en Nederlandstaligen moeien zich niet met de samenstelling van de meerderheid aan de andere zijde van de taalgrens.” (78) Prof. Bart Maddens vult aan: “Er zijn geen expliciete sancties, maar de Brusselse regering is maar wettig als de Nederlandstalige leden ervan zijn voorgedragen door een absolute meerderheid in de Nederlandse taalgroep. Als men zou proberen verder te gaan zonder die meerderheid, dan zijn de beslissingen van de regering vat-

baar voor vernietiging door de Raad van State in de mate dat die verder gaan dan de lopende zaken.” (79)

Na de mislukte onderhandelingen van formateur David Leisterh (MR) (80) en daarna van Georges-Louis Bouchez, nam Ahmed Laaouej (PS) het initiatief om een regering te vormen zonder de MR (81). Zo start Brussel de onderhandelingen onder leiding van Yvan Veroustraete (Les Engagés) met aan Franstalige kant de PS, Les Engagés, Ecolo en DeFi, en aan Nederlandstalige kant Groen, Vooruit en CD&V (82). Noteer dat aan Nederlandstalige kant nog steeds 2 zetels ontbreken voor een meerderheid (83).

Eric Ponette, 31 december 2025

Referenties

1. Pieter Blomme: Begrotingstekort ontspoort tot ruim 39 miljard tegen 2029, De Tijd 23.09.25
2. Bart Van Craeynest; Als we niets doen, ontploft onze overheidsschuld (en dus ook onze welvaartsstaat, De Tijd 21.10.25
3. Christof Vanschoubroek: De Wever zoekt 8 tot 10 miljard om Europa te paaien, De Standaard 01.10.25
4. Isabel Albers: Uitgavendrift, De Tijd 04.10.25
5. Wim Van de Velden: Regering De Wever hangt boven de afgrond, De Tijd 05.10.25
6. Peter Van Maldegem: Wie wordt gevisieerd door de miljonairstaks van Vooruit? De Tijd 02.10.25
7. Christof Vanschoubroek: De Wever moet alleen gezichtsverlies vrezen na uitstel begrotingsakkoord, De Standaard 14.10.25
8. Bart Haeck: Grootste betoging in lange tijd, en toch vragen vakbonden niet dat regering valt, De Tijd 15.10.25
9. Peter De Groote: De strijd om een onhoudbaar status quo, De Tijd 22.10.25
10. Dieter Dujardin: Bart Haeck en Wim Van de Velden: Regering-De Wever boven de afgrond, De Tijd 23.10.25
11. Wim Van de Velden: Premier De Wever gaat vandaag naar de koning, De Tijd 06.11.25
12. Isabel Albers: Vijftig dagen politieke moed, De Tijd 07.11.25
13. Bart Haeck: Vakbonden voeren verkeerde schoolstrijd, De Tijd 18.11.25
14. Isabel Albers: Contraproductieve vakbondsrecepten, De Tijd 22.11.25
15. Wim Van de Velden: De Wever houdt zijn regering op de rails, De Tijd 25.11.25
16. Dieter Dujardin: 'Pijnlijke maatregelen' toveren budgettaire zorgen niet weg, De Tijd 25.11.25
17. Daan Bleus: Regering kan 'taks, taks, taks' van oppositie gemakkelijk pareren, De Tijd 28.11.25
18. Bart Haeck: 'Sterkste schouder?' Er komen wat lasten bij iedereen terecht' De Tijd 26.11.25
19. Dries De Smet: Betaalt de middenklasse de rekening van het begrotingsakkoord? De Standaard 29.11.25
20. Manon Brasseur en Peter van Maldegem: Of u nu werknemer bent of gepensioneerd, u zult de begroting voelen, De Tijd 29.11.25
21. Peter De Keyser: De ziekte van het hier en nu, www.trends.be 04.12.25
22. Philip Gallasz: Bij de controles op illegalen: “Bijna geen resultaat? Belangrijk is het ontradend effect, De Tijd 01.10.25
23. Bart Haeck: De Belgische worsteling met de migratie, De

- Tijd 13.11.25
24. Belga: Groen licht van EU-landen voor ‘terugkeerhubs’ voor migranten, De Tijd 09.12.25
25. Dario Van Fleten en Mark Eeckhaut: Weer een weekend vol drones, maar ze uit de lucht halen is niet simpel, De Standaard 03.11.25
26. Philip Gallasz: Regering versnelt opening luchtbewakingscentrum tegen drones, De Tijd 07.11.25
27. Peter De Lobel: Militairen ingezet om luchthavens mee te beveiligen tegen drones, De Standaard 10.11.25
28. Belga: Defensie koopt Letse onderscheppers die drones kunnen neutraliseren, De Tijd 18.11.25
29. Pieter Van Maele: Burgemeester Ronse wil taalfaciliteiten weg: “Om gek van te worden, én te duur”, De Standaard 02.10.25
30. Patrick Proot: Ronse, een Vlaamse stad, ON/AF editie november 2025, p. 7
31. Dominique Minten: Klimaatop Belém- Belofte houden volstaat om onder de 2 graden opwarming te blijven, De Standaard 19.11.25
32. Valerie Droeve: “Het communautaire komt sowieso terug, wij moeten wakker blijven en ons voorbereiden.” De Standaard 24.11.25
33. Wm Van de Velden: Het redden van de welvaart, de rode draad van De Wever, De Tijd 08.10.25
34. Jan-Frederik Abbeloos: “De Wever ziet redding welvaartsstaat niet langer confederaal maar Europees, De Standaard 08.10.25
35. Jan-Frederik Abbeloos: Bart De Wever, heden premier van alle Belgen, De Standaard 06.12.25
36. Bart Dobbelaere: Regering De Wever schraapt ideologische alarmbel, De Standaard 09.12.25
37. Bart Maddens: Die frisse voorstellen van staatshervorming hebben we al eerder gehoord, De Tijd 22.10.25
38. Bart Brinckman: Leidt de begroting naar een confederale omslag? De Standaard 01.12.25
39. Peter Casteels en Tex Van berlaer: ‘Besturen met het Vlaams Belang? Dat hoofdstuk is afgesloten’ Knack 17.12.25
40. Bram Van Hecke: Niet enkel vlaggen zwaaiende nationalisten moeten voor een staatshervorming zijn, www.demorgen.be 04.12.25
41. Interview met Quinten Jacobs: ‘De Wever kan alleen de nieuwe Dehaene worden als hij een staatshervorming doorvoert’ Knack 03.12.25
42. Paul Becue: Akkoord federale begroting? De Wever en co trappen in de klassieke Belgische val, www.knack.be 01.12.25
43. Wim Van de Velden: Een wel heel Belgische premier met Europese allures. De Tijd 20.12.25
44. Wim Van de Velden: ‘If yoy can't beat them , join them’ , of hoe de N-VA de macht grijpt in België, De Tijd 26.12.25
45. Jorn De Cock: New York wacht vol spanning of Trumps vredesplan de komst van Netanyahu overleeft, De Standaard 26.09.25
46. Erik Ziarczyk: Land voor vrede, de versie van Trump, De Tijd 01.10.25
47. Emma Van der Zalm: Trump glundert over vrede, maar het echte werk begint pas, De Tijd 14.10.25
48. Nikolas Vanhecke; Op ander-halve-maand 'staakt her vuren' in Gaza vielen meer dan 300 doden, De Standaard 21.11.25
49. Erik Ziarczyk: Patstelling voor vredesplan Gaza, De Tijd 13.12.25
50. Dries Blontrock en Jorn De Cock: Israël en zijn kolonisten knippen Palestijnen op Westelijke Jordaanoever fijn: “Je kan niet winnen”, De Standaard 22.11.25
51. Dries Blontrock: Israël breidt illegale kolonies uit en doodt drie tieners in een week tijd, De Standaard

- 23.12.25
52. Rik Van Cauwelaert: Vergeet de tweestaten oplossing, De Tijd 20.09.25
53. Dominique Minten: Amerikaans vredesplan zet Oekraïne opnieuw het mes op de keel, De Standaard 20.11.25
54. Lieve Dierckx en Henk Dheene; Druk op Zelensky om Amerikaans vredesplan te slikken neemt toe, De Tijd 21.11.25
55. Erik Ziarczyk: Zelensky stevent af op clash met Trump: 'Kiezen tussen waardigheid en bondgenoot', De Tijd 22.11.25
56. Redactie: Euroclear en bevroren Russische tegoeden, Leo-Magazine van de N-VA 2025/8
57. Jürgen Gevaert: België speelt het hard in Euroclear-dossier, maar vermijdt ongemakkelijke rol, De Tijd 24.10.25
58. Bart Beirlant: Europese Commissie probeert verzet De Wever over Russische tegoeden te breken, De Standaard 07.11.25
59. Jasper D'Hoore, Jürgen Gevaert, Wim Van de Velden en Dieter Dujardin: Hoe Bart De Wever zijn slag thuishaalde: 'I told you so, Ursula' De Tijd 20.12.25
60. Bart Beirlant: Europeanen doen Donald Trump tegenvoorstel voor vrede in Oekraïne, De Standaard 24.11.25
61. Dominique Minten: Terwijl gesprekken rondjes draaien, werpt Poetin extra obstakels op, De Standaard 30.12.25
62. Erik Ziarczyk: Onderonsje Trump-Zelensky haalt obstakels voor vrede nog niet weg, De Tijd 30.12.25
63. Erik Ziarczyk: Vredesprocessie van Echternach, De Tijd 30.12.25
64. Wouter Vanderstraeten: In het onderwijs weten we echt wel waarmee we bezig zijn, De Tijd 04.10.25
65. Klaas Maenhout: Hoger onderwijs komt collectief in opstand tegen besparingen, De Standaard 19.11.25
66. Fouad Gandoul: Vlaanderen ondermijnt academische ruggengraad, De Tijd 13.11.25
67. Floor Eelbode: Interview met rector Séverine Vermeire : 'Zonder extra financiering dreigt kwaliteitsverlies aan KU Leuven, De Tijd 19.09.25
68. Tommy Huyghebaert: "Toelatingsexamen arts moet weer betrouwbaar zijn." De Standaard 14.11.25
69. Floor Eelbode: Toelatingsexamen geneeskunde volgend jaar opnieuw op papier, De Tijd 17.12.25
70. Olaf Verhaeghe: Derde jaar op rij record aantal faillissementen in Vlaanderen, De Tijd 23.12.25
71. Marie Van Oost: BASF snoeit een op de zes banen in Antwerpen weg, De Tijd 23.10.25
72. Wim Winckelmans en Pascal Sertyn: Antwerpse chemie heeft geen financiële buffers meer, De Standaard 12.12.25

73. Pascal Sertyn en Wim Winckelmans: Interview met Prof. Wim Soetaert: We moeten radicaal vernieuwen om de chemie-industrie in Vlaanderen te behouden, De Standaard 18.12.25
74. Wim Winckelmans en Pascal Sertyn: Interview Yves Verschueren: "Het lijkt me logisch dat we overheidssteun vragen voor de chemie." De Standaard 22.12.25
75. Wim Winckelmans: Vlaams-Waalse klimaatop mikt op snelle doorbraak in CO2-opslag, De Standaard 07.11.25
76. Veerle Beel: Vlaams preventiebeleid focust op mentaal welzijn en schemagebruik, De Standaard 16.12.25
77. Dario Van Fleteren: Diependaeles 'superministerraad' baart Vlaams kerstakkoord. De Standaard 22.12.25
78. Lieven Sioen: Onbegrijpelijk, onverantwoord en antidemocratisch, De Standaard 02.12.25
79. Bart Maddens in e-brief aan Eric Ponette, op 06.01.26
80. Wim Van de Velden: Brussels formateur David Leisterh 'trekt zich terug uit het spel' De Tijd 29.10.25
81. Jeroen Struys: Na de clash van Bouchez werkt Laaouej aan een Brusselse regering zonder de MR, De Standaard 28.11.25
82. Daan Bleus en Wim Van de Velden: Brussel start onderhandelingen voor centrum-linkse regering zonder liberalen , De Tijd 16.12.25
83. Belga: Brusselse partijen zetten gesprekken voort op basis van nota-Verougstraete, De Standaard, 31.12.25 “

Middelheimmuseum

Beste VAV-lid,

Het Vlaams Artsenverbond nodigt u, familieleden en kennissen uit tot een gegidst bezoek aan het Middelheim-museum, gevolgd door een lunch, en **dejaarlijkse statutaire algemene ledenvergadering op 14 februari 2026.**

Bezoek Middelheimmuseum/park
Middelheimlaan 61
2020 Antwerpen
tel. +32 3 288 33 60

09.45 uur : Onthaal Middelheimmuseum

10.00 uur : Start gegidst bezoek aan het Middelheimpark (max. 15 pers./gids)

11.30 uur : Toelichting project Middelheim

11.45 uur : Algemene Statutaire ledenvergadering VAV in het Braampaviljoen (zelfde locatie)

Agenda:

- **Verslag van de Algemene Ledenvergadering 2025**
- **Jaar- en moreel verslag 2025**
- **Financieel verslag 2025 / voorstel begroting 2026**
- **Vaststellen ledenbijdrage 2027**
- **Woord van de voorzitter**
- **Rondvraag**

13.00 uur: Lentebanket: lunch in Bistro Bobonne (max 36 personen)

Beukenlaan 12 2020 Antwerpen Tel: 03/825.19.18

<https://www.bobonne-antwerpen.be/>

15.45 uur : Einde

Deelname in de onkosten per persoon

Gegidst bezoek museumpark: 10 euro

Lunch: 65 euro

Bezoek en lunch: 75 euro

Vriendelijke en collegiale groeten,

Dr. Jan Van Meirhaeghe, voorzitter

Dr. Bart Garmyn, secretaris

Dr. Geert Debruyne, penningmeester

Bereikbaarheid

Er is voldoende parkeergelegenheid aan het Middelheimpark.

ONZE HOOFDSPONSOR

OCTOPUSILLUSIE

Een studie van de University of Ryukyus Japan (gelezen in EOS 11/2025)-

Japanse onderzoekers toonden aan dat octopussen een gevoel van 'lichaamseigendom' ervaren door te vallen voor de rubberen handillusie, waarbij ze een neparm van gel voor hun eigen arm aanzagen wanneer deze synchroon met een echte arm werd gestreeld. Hiermee toonden ze een zelfbewustzijn dat vergelijkbaar is met dat van mensen en zoogdieren, een fundamenteel aspect van bewustzijn. Dit baanbrekende onderzoek suggereert dat octopussen een complex zelfbeeld hebben, wat de opvattingen over ongewervelde dieren ter discussie stelt en mogelijk nieuwe wegen opent voor het bestuderen van de evolutie van bewustzijn, aldus New Scientist en The Smithsonian.

Frank J. Goes

GEWOON EEN CIRKEL?

De kwadratuur van de cirkel is een onoplosbaar wiskundig probleem. Hierbij moet met behulp van een passer en een liniaal een cirkel worden geconstrueerd, waarbij de oppervlakte net zo groot is als die van het vierkant. De kwadratuur van de cirkel is een eeuwenoud wiskundig probleem, oorspronkelijk uit het oude Griekenland, dat vraagt of het mogelijk is om met alleen een passer en een liniaal een vierkant te construeren met exact dezelfde oppervlakte als een gegeven cirkel. Het antwoord is nee; EOS 71 2025

Frank J. Goes

WAAROM GEBRUIKEN WETENSCHAPPERS GRAAG FRUITVLIEGJES ?

Dit schijnbaar nutteloze en irritante vliegje heeft niet alleen miljoenen mensenlevens gered, maar lag ook mee aan de basis van de belangrijkste doorbraken in de moderne biologie en zes Nobelprijzen – van het ontrafelen van de rol van chromosomen in overerving (Thomas Hunt Morgan in 1933) tot de ontrafeling van de biologische klok en het slaap-waakritme (Jeffrey Hall, Michael Rosbash en Michael Young in 2017).

De fruitvlieg, of **DROSOPHILA MELANOGASTER**, is een modelorganisme. Fruitvliegen zijn zo klein dat je ze kunt huisvesten in kleine glazen of plastic buisjes met wat voedsel in.

De vlieg heeft ook een extreem korte levenscyclus: van ei tot volwassen vlieg duurt ongeveer tien dagen bij kamertemperatuur. Dit maakt het ideaal voor genetische experimenten over meerdere generaties. En ze planten zich razendsnel voort. Daardoor kunnen onderzoekers snel en gemakkelijk observeren hoe veranderingen in het genetisch materiaal een effect hebben op de ontwikkeling, het gedrag en het ontstaan van aandoeningen. En dat ze hoogstens zestig dagen leven is dan weer interessant om veroudering en ouderdomsziekten te bestuderen.

De fruitvlieg heeft geen bloedvaten en maakt geen antilichamen aan, maar heeft wel een hart, een darm en nieren. Verrassend genoeg lijken fruitvliegen net voldoende op mensen om de fundamentele processen van het leven te kunnen doorgronden: DNA, eiwitten, celsignaling, geheugen en gedrag. Zo'n zestig procent van de menselijke ziektegerelateerde genen komen ook in fruitvliegen voor. En wat ze missen aan complexiteit, winnen ze aan eenvoud. Hun genoom is twintig keer kleiner dan het menselijke. Onze genen hebben drie of vier kopieën. Als je die wil bestuderen, moet je ze een voor een verwijderen om de functie ervan na te gaan. De fruitvlieg heeft maar één kopie van elk gen, dat vergemakkelijkt het onderzoek. Drosophila heeft ook maar vier chromosomen.

Alles is compacter en eenvoudiger. Dankzij die genetische eenvoud kunnen wetenschappers sneller zien welke genen verantwoordelijk zijn voor welke eigenschappen.

Fruitvliegen vertonen leervermogen, slaapcycli, sociaal gedrag en zelfs effecten van alcohol of drugs. En ze hebben een vrij goed geheugen. Een fruitvlieg die eerst iets ruikt en dan een elektrische schok krijgt, zal die geur daarna ontwijken, zelfs enkele dagen later nog. Krijgt de fruitvlieg bij een andere geur een suikerrijke beloning, dan zal hij of zij die geur daarna terug opzoeken, ook zonder beloning. Als hersenonderzoeker kan je in de hersenen van zo'n getrainde fruitvlieg kijken hoe die geur in de hersenen wordt vertaald naar een herinnering. En de fruitvlieg was een van de eerste dieren die in de ruimte werden gestuurd, al in 1947, om te bestuderen hoe organismen reageren op kosmische straling.

Net als mensen kunnen fruitvliegen dronken worden van alcohol. Ze verliezen hun coördinatie

Wetenschappers bestellen hun fruitvliegen online, via postordercatalogi en webshops vol genetisch gemodificeerde fruitvliegen. Al voor een dollar ontvang je een buisje vol fruitvliegen met het gendefect dat je wil bestuderen. Voor je het in je hoofd haalt: alleen wetenschappers kunnen ze kopen – we willen natuurlijk niet dat gemuteerde fruitvliegen straks onze bananen en appels koloniseren !

Frank J. Goes EOS 6/2025

600 jaar universiteit in Leuven

Viering en Musea in 2025-2026 en volgende jaren.

Bij de start.

Jan IV van Brabant richtte op voorstel van Engelbrecht I van Nassau in 1424 een verzoekschrift aan paus Martinus V om te Leuven een universiteit te mogen vestigen. De pauselijke bul kwam op 9 december 1425 toe te Leuven.

Jan IV Hertog van Brabant en van Limburg geboren in 1405 te Atrecht, was zoon van Antoon van Bourgondië en kleinzoon van Filips de Stoute, die in 1402 in Halle overleed, verleende aan de stad het privilege om een "studium generale" te organiseren. Bij de start waren er slechts drie faculteiten: Kunsten, beide Rechten en Geneeskunde.

6 september 1426 vond de officiële opening plaats en kon het eerste academiejaar starten. De eerste professoren kwamen uit Parijs en uit Keulen en de eerste studenten waren vooral Duitsers, Fransen, Italianen en al in 1450 trof men er een Europese instelling aan.

In 1432 had paus Eugenius IV toestemming gegeven om een faculteit der godgeleerdheid op te richten.

Zo werd Leuven nu de oudste Katholieke West-Europese universiteit die nu ook nog in deze constellatie functioneert.

Even een lijstje met de oudste Europese universiteiten (uit eigen archief...)

- Bologna °1088 met bul van paus Clemens III in 1089
- Oxford en Cambridge °1096
- Cambridge scheurde ervan af en begon alleen 1209
- Montpellier 1220
- Salerno 1173 (eerste medische faculteit?)
- Parijs 1213 (Sorbonne al in 1150?)
- Padua 1222
- Napels 1224
- Toulouse 1229
- Sienna 1240
- Coimbra 1290

Leuven niet de eerste maar wel erg humanistisch en Renaissance betrokken.

Desiderius Erasmus werd in 1460 geboren te Rotterdam. Na basisonderwijs te Drenthe studeerde hij verder in 's-Hertogenbosch en Gouda om in 1495 in Parijs de studies theologie aan te vatten.

In 1517 kwam hij voor de eerste maal naar Leuven bij de stichting Collegium Trilinguae.

Een project opgezet en gefinancierd door de Luxemburger Hieronymus Busleyden, jurist en zijn vader was raadsheer van Filips de Stoute. Erasmus was sterk betrok-

ken bij dit instituut dat onafhankelijk was en niet binnen de universiteit werd opgenomen; men ging voor de oude talen, Latijn, Grieks en Hebreeuws om zo de oorspronkelijke wetenschappelijke en ook gelovige teksten in kern en bron van kennis te lezen.

Deze instelling bezorgde Leuven een flinke uitstraling en vele jonge wetenschappers trokken naar hier bij het begin van de Renaissance. Erasmus zorgde ervoor dat veel van zijn jonge discipelen hier kwamen doceren maar hij deed dit hier zelf nooit. Busleyden was al einde 1517 overleden.

Pas in 1519 was het gebouw voltooid. En het is slechts in 1520 bij de inhuldiging dat Erasmus hier terug even langs komt. Hij verblijft dan nog wel in Vlaanderen.

In 1521 gaat hij rusten in de Zennevallei in Anderlecht, en vertrekt nadien naar Basel waar hij in 1536 overlijdt.

Uiteindelijk neemt de universiteit het college wel op bij de eigen instellingen, Erasmus doceerde er nooit maar tot vandaag hangt de roem van dit college over Leuven. Deze instelling gaat ook met Vesalius de wereld in alhoewel er geen enkel bewijs bestaat dat deze anatoom er college volgde en ook enig persoonlijk contact tussen Erasmus en hem is niet gekend.

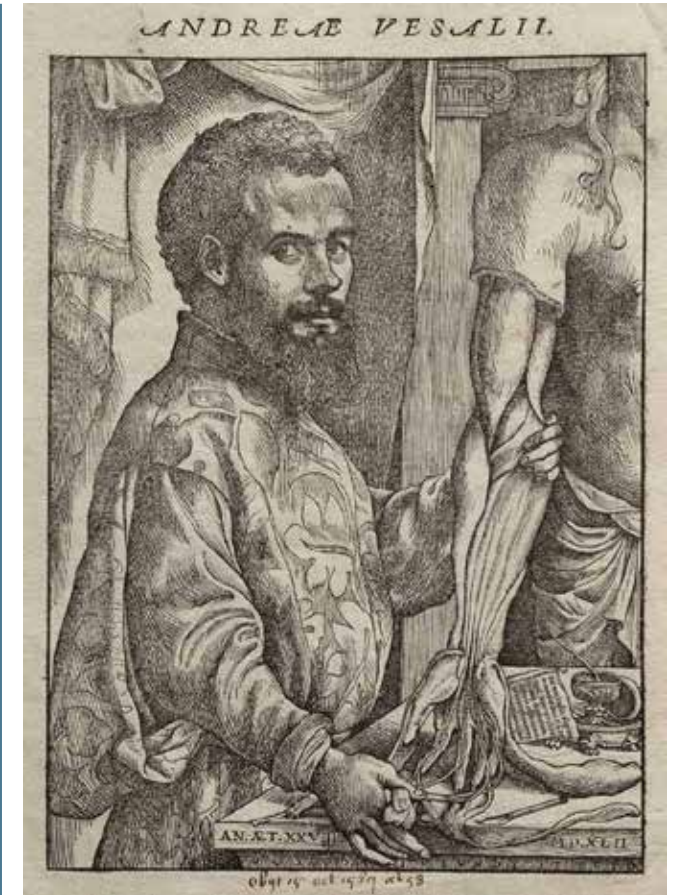
Andreas Vesalius de dolende anatoom en humanist is wel een belangrijk monument op zich om een introductie bij de 600 jaar viering aan op te hangen.

De persoon en familie geschiedenis zijn genoegzaam bekend!

Deze Vlaams-Brabander werd in 1514 in Brussel geboren. Zijn voorouders kwamen uit Wezel, in de buurt van Kleef aan de Rijn en vestigden zich begin 15e eeuw in Steenberg bij Leuven; waar grootvader Johannes, arts (1427 Padua) en astroloog docent werd aan de faculteit geneeskunde en nadien stadarts in Brussel.

Pedagogium castre waar Andreas in 1428 zijn humaniora begon in Leuven vormde de basis van zijn humanisme met letteren (Latijn en Grieks) en filosofie en wekte zijn grote interesse voor oude talen en wetenschap. Met zijn familie geschiedenis was het logisch dat hij geneeskunde zou studeren, eerst dacht hij aan Montpellier, maar op aanraden dr. Florenas arts van de Keizer werd het Parijs.

Na drie jaar bracht de oorlog hem terug naar Vlaanderen waar hij in Leuven in 1537 zijn proefschrift "de parafrase" neerlegt en zijn Baccalaureaat haalt. In dit jaar timmerde hij ook met de hulp van Gemma Frisius, wiskundige en astroloog, zijn eerste skelet in elkaar. Dan trok hij langs Bazel naar Padua waar hij in 1537 promoveerde tot doctor in de medicijnen en hoogleraar werd. Nu trok hij in Italië

regelmatig rond en doceerde en gaf dissectie demonstraties op vraag van de studenten. Hij maakte ook ruim tijd voor zijn onderzoek en publicatie van "De humani corporis Fabrica" die klaar was in Venetië in 1542 en in Bazel in 1543 tot druk kwam. Na opdracht aan de Keizer trok hij bij hem in dienst. Hij huwde in 1544 in Brussel, kreeg een dochter in 1545 en bouwde een groot huis met ruime tuin langs het domein van zijn ouders op de rechterflank van de Zennevallei. Na abdicatie van de keizer trok hij in 1559 ook naar Spanje. In 1564 vertrok hij naar het heilige land van waar hij stervend op Zakynthos toekwam in 15 oktober 1564.

Historici raken maar niet wijs over de reden van deze reis. Zo zoeken wij zelf nog even verder.

Wat heeft Vesalius aan de universiteit geleerd?

Momenteel werkt men nu aan een belangrijke tentoonstelling over "Wetenschap, zorg en samenleving" onder de naam "Vesalius Museum"

Vesalius was een rijzende humanist met zeer gedreven wetenschappelijk en vooral persoonlijk onderzoek die ons een zeer bijzonder kunstwerk heeft nagelaten, zo mogen wij dit werk wel heten. Hij droeg dit aan de keizer op en aan het einde van zijn boodschap en voorwoord geeft hij ook een mooi advies voor de Katholieke universiteit Leuven:

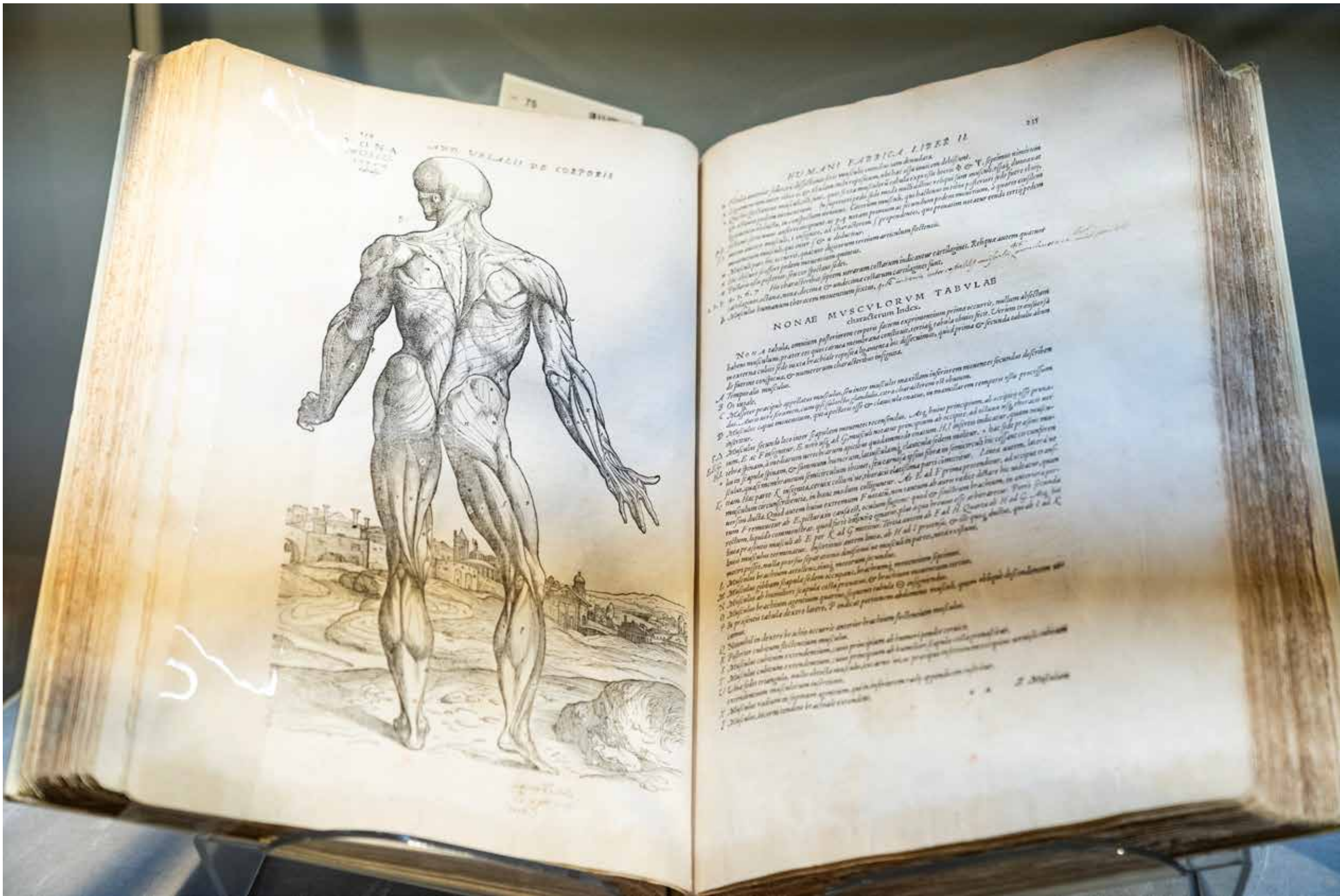
“Dat U zich ook vergenoegt wellicht in het onderzoek van het meest volmaakt gebouwde van alle schepselen en een genoegen vindt bij het bestuderen van het tehuis en instrument van de onsterfelijke ziel, welke verblijfplaats in vele opzichten wonderbaarlijk overeen stemt met het universum en om deze reden door de ouden een microkosmos genoemd werd.

Ik bid de goden dit werk aan de wetenschap en aan de ganse wereld niet te misgunnen, maar het gedurende zeer lange tijd te bewaren en te bewaken voor ononderbroken zegening voor de mensheid.”
Padua 1542**
Rector Rega heeft deze boodschap zeer goed begrepen en naar de visie van Vesalius aan de faculteit en de universiteit een wonderlijke site geschonken.

200 j na het overlijden van Vesalius begon hij met de uitbouw van de Hallen tot een grote bibliotheek; Volgende stap was de aanleg van een universitaire kruidentuin, die bestond ook in Parijs en kwam er in Leiden.

Hierlangs kwam dan een uniek anatomisch theater in verbinding met het ziekenhuis. Zo deed Vesalius het ook, hij dook eerst in de letteren en las uitgebreid Galenus en anderen. Behandeling en medicatie boeide hem, zijn va-

der was immers apotheker en ook kruiden horden daarbij. In Padua werd pas 100 jaar na Vesalius een vaststaand anatomisch theater gebouwd, dat er nu ook nog staat. Helleputte bouwde er in de 19 de eeuw een tweede in de minderbroederstraat en zo heeft de Leuvense universiteit een uniek wereldmodel in de aanbidding. Twee authentieke theaters langs de faculteit geneeskunde en een kruidentuin erbij. Nergens ter wereld bestaat zoiets.

Einde

600 jaar KU Leuven betekent veel voor Vlaanderen in de meest ruime betekenis.

Iedereen is welkom op de vieringen, manifestaties en tentoonstellingen. De universiteit, de gidsen, vrijwilligers en studenten en universiteitspersoneel laten graag vele verworvenheden zien. Bijzondere colleges, instituten, paleizen, kerken en kapellen en ook tentoonstellingen staan voor u te blinken en te schitteren.

Maar zoals in deze bijdrage te lezen is er nog veel werk en organisatie komende.

Graag laten wij nog regelmatig een verhaal over onze 600 jaar en veel meer op de lezers los en stimuleren het universitair instituut om er nog veel meer aan te doen.

Prof. Dr. em. Chris Geens

** tekst uit: De Humani Corporis Fabrica
Vertaling Maurits Biesbrouck Leuven 2014
Uitgave Alumni faculteit geneeskunde K U Leuven

CULTUUR IN PARIJS

WAT KAN EEN REIS(JE) PARIJS ONS LEREN

Geachte lezer, collega.

Hieronder een persoonlijk relaas van onze jaarlijkse klassieke december trip naar Parijs.

Het mooi 'art déco' plafond van de ontbijtzaal in ons hotel (genoemd door de taxichauffeurs-Hotel des Belges) dat goed scoort qua prijs-kwaliteit-is al de moeite waard.

Bij die gelegenheid pikken wij er telkens een aantal bekende en minder bekende musea en tentoonstellingen uit en trachten iets nieuw te ontdekken.

Dit jaar lieten wij **La Bourse de Commerce**, waar een expo rond Minimal Art draaide, links liggen.

Naast een aantal werken uit de collectie Pinault wordt daar nu de geschiedenis en de diversiteit van Minimal Art vanaf 1960 geschetst. Dat museum heeft ons nooit bekoord want te weinig verandering en onvoldoende spectaculair-althans voor ons, maar je moet het toch minstens éénmaal hebben bezocht.

Het **Louvre** lieten wij deze keer ook gepland links liggen. Het museum was gesloten wegens onvrede bij het personeel ivm aantijgingen rond de kunstroof van oktober 2025. Daarenboven moet je het Louvre gericht bezoeken want anders komt iedereen tezamen in die zaal waar een kopie van de Mona Lisa hangt.

In het **Musée d'Orsay** waar men gemakkelijk een dag kan passeren bezochten wij een beperkte sectie waar wij oa de vroegere Degas werken gingen bekijken, naast de tijdelijke tentoonstelling rond Paul Troubetzkoy, de Italiaanse beeldhouwer van Russische afkomst die door George Bernard Shaw werd omschreven als "de meest verbazingwekkende beeldhouwer van de moderne tijd".

Het beroemd uurwerk in Musée d'Orsay

En wie zou er in onderstaande werk een Degas hebben herkend? Degas maakte inderdaad zijn mooiste en meest bekende werken toen hij bijna blind was.

Edgard Degas Portret van Therese Degas. 1863

Een ander verfrissend bezoek was aan het **Musée national Picasso** in de marais niet ver van de Place des Vosges waar het bezoek aan 'Maison de Victor Hugo' ook de moeite is.

Picasso museum

Het museum, waarvan de inhoud thematisch werd geordend, herbergt de grootste collectie ter wereld van werken van Picasso, die een groot deel van zijn leven in Frankrijk doorbracht. Het museum bekoort door zijn eenvoud en attractieve voorstellingen.

Picasso Pablo 1928 Peintre à la palette et au chevalet

La maison de Victor Hugo Place des Vosges

Het bezoek aan de Victor Hugo woning in Parijs is ook de moeite waard; daar leerden wij dat Victor Hugo ook een getalenteerde decorateur was.

Inderdaad Victor Hugo was tijdens zijn ballingschap een zeer actief decorateur, vooral in **Hauteville House** op Guernsey, waar hij van 1856-1870 woonde. Hij richtte dat huis volledig zelf in als een "gedicht in kamers" met een unieke mix van stijlen (Chinees, Gotisch, Oosters), am-

bachten, en zijn eigen meubels en ontwerpen, waardoor het huis een verlengstuk van zijn literatuur werd.

Maar de hoofdbrok was, zoals gewoonlijk het prachtig museum van de **Fondation Louis Vuitton** op de avenue Mahatma Gandhi niet ver van de Arc de Triomphe.

Museum Louis Vuitton Parijs.

De meest omvangrijke collectie ooit van de werken van een van de belangrijkste hedendaagse kunstenaars Gerhard Richter wordt nu getoond tot begin maart 2026; er zijn jaarlijks twee grote collecties bij Vuitton

Alle recensies waren superlovend. Duik in de fascinerende wereld van Gerhard Richter in de Fondation Louis Vuitton, met meer dan 270 werken uit zes decennia.

Schilderijen, foto's, sculpturen en meeslepende installaties wachten op u in een unieke scenografie waarin abstractie, herinnering en kleur samenkomen.

"Heeft Gerhard Richter (93) zijn beste tijd gehad? Allerm minst, De oeuvretentoonstelling van Gerhard Richter in Parijs werpt nieuw licht op de Duitse sterschilder. Hier is hij niet meer de afstandelijke modernist, maar krijgt het persoonlijke in zijn werk meer nadruk. Zelfs zijn abstracte werk ga je hier anders zien." lazen wij bij Hans den Hartog Jager vanuit Parijs"

Gerhard Richter, 'Venedig (Treppe)', 1985.

De kern van alle goede artistieke oeuvres: ze blijven leven, ook als de omstandigheden veranderen. Dat geldt zelfs voor Gerhard Richter, zo blijkt uit het enorme, meer dan 270 werken tellende oeuvre-overzicht dat nu te zien is bij de Fondation Louis Vuitton in Parijs. Je zou soms denken dat Richter (93), als oude witte modernist, zijn beste tijd wel heeft gehad, maar dan is er in Parijs ineens het portret *Tante Marianne* (1965), vrij onopvallend in de tweede zaal – een draaipunt. Hier hangt een groot deel van de beroemde zwart-grijs-wit doeken uit het midden van de jaren zestig, die Richter baseerde op familiekiekjes uit Oost-Duitsland, het land waaruit hij en zijn vrouw Emma net voor de bouw van de muur waren gevlucht "lezen wij in één van de recensies zoals Geert Van der Speeten schreef in DS "schilderkunst.21 november 2025

Hieronder tonen wij enkele beelden:

Gerhard Richter Zelfportret 1996-opzettelijk onscherp

Hier een van zijn grotere werken, die dikwijls monochroom zijn.

Gerhard Richter's werk wordt gekenmerkt door zijn uitgebreide onderzoek naar kleuren, met beroemde werken zoals de 'Colour Charts' (Kleurenkaarten), installaties als '4900 Farben', die systematisch een breed palet aan kleuren presenteren, vaak met een mix van toeval en planning om de relatie tussen kleur, objectiviteit en subjectiviteit te verkennen. Voor ons ja, de bedoeling van deze tekst is toch een persoonlijke indruk weer te geven-is het werk van een van of de grootste hedendaagse kunstenaar te afstandelijk en te koud. Maar nog eens - mijn analyse is persoonlijk - ga er naar toe om het zelf te beleven!

De tentoonstelling zal waarschijnlijk wel geen 700.000 bezoekers lokken zoals eerdere tentoonstellingen (Basquait) van andere meesters, want tijdens ons bezoek was het er opvallend kalm.

'De verbluffende nachts scènes van barokschilder **Georges de la Tour** zijn de najaarsstunt in Parijs' Dat lezen toen wij onze afspraak maakten voor ons klassiek bezoek aan **Jacquart-André**, gelegen op de Boulevard Haussmann, een klassieker in ons jaarlijks bezoek aan Parijs.

Het Musée Jacquemart-André bezit de mooiste privécollectie kunstwerken in Parijs, gecombineerd met de sfeer van een grote negentiende-eeuwse residentie. Het bevat collecties die de grootste musea waardig zijn: werken uit de Italiaanse renaissance, werken van grote Vlaamse meesters, Franse werken uit de 18e eeuw.

Tweemaal per jaar toont het museum een verschillende collectie en vorig jaar was het de beurt aan Georges de la Tour tot einde februari 2026. Die collectie van de schilder van het licht is zeker een bezoek waard is.

Hij is de publiekslieveling van dit najaar in Parijs: Georges de la Tour, de 17de-eeuwse meester van de intieme nachts scènes. Zijn schilderkunst straalt een zachte gloed uit en laat een diepe indruk na.

"Het kleurenpalet is donker, met opvallend veel centraal rood. De context is niet expliciet religieus, we bevinden ons niet in een kerststal. Toch kunnen we haast niet anders dan Jezus zien in deze nieuwgeborene. Maar het schilderij is ook veel meer: een alle nederigste, ingetogen scène van contemplatie en stil geluk. Georges de la Tour laat het eenvoudige tafereel transcenderen tot een moment van grote intensiteit".

De schilder woonde en werkte in Lotharingen in een woelige tijd. Het hertogdom was een twistappel tussen Frankrijk en het Heilige Roomse Rijk. In de oorlogsjaren ging een groot deel van zijn werk en zijn atelier in Lunéville in de vlammen op. We weten dat hij prestigieuze opdrachtgevers had, onder meer aan het Franse hof on-

der Louis XIII. Het aantal kopieën van zijn werken dat circuleerde, bewijst dat hij in hoog aanzien stond. Maar van de zowat 400 schilderijen die Georges de la Tour en zijn assistenten voltooid moeten hebben, bleef slechts een tiende bewaard.

Caravaggisme Na zijn dood in 1652 raakte de la Tour in de vergetelheid. Pas bij het begin van de 20ste eeuw werd hij herontdekt. Zijn signatuur is uitgesproken. Hij kiest voor vereenvoudigde composities; de stilte die hij oproept, is verpletterend. Als er al sprake is van drama, dan speelt het zich vanbinnen af. Zoals bij zijn aangrijpende portretten van getormenteerde heiligen: ze bevinden zich op een keerpunt en we zien hoe ze boeten voor hun vergissingen.

Georges de la Tour 1645-1648 *Le Nouveau-né*

Gorges de la Tour 1646 *Le Soufleur à la pipe*

Om af te sluiten bezochten wij de tentoonstelling die in het **Musée de la Monnaie de Paris** gewijd was aan **M.C.Escher**.

“Met meer dan 200 werken dompelt de tentoonstelling het publiek onder in het fantasierijke en duizelingwekkende universum van deze visionaire Nederlandse genie. Escher, geboren in 1898 in Leeuwarden, combineerde op meesterlijke wijze kunst, wiskunde, meetkunde, logica en filosofie tot een unieke taal die de visuele waarneming uitdaagt en hele generaties boeit.

Beroemd om zijn onmogelijke visioenen, visuele paradoxen en oneindige geometrieën, is Escher uitgegroeid tot een waar icoon, zowel voor wiskundigen en onderzoekers als voor het grote publiek dat betoverd is door de visuele en conceptuele kracht van zijn werk. Zijn werk bevindt zich op het snijvlak van wetenschappelijke nauwkeurigheid en poëtische verbeelding en heeft de wereld van design, grafiek en visuele communicatie diepgaand beïnvloed”.

Geopend vanaf 15 September, 2025 tot 1 Maart, 2026.

En natuurlijk werden die musea bezoeken gekoppeld aan een aantal restaurantbezoeken waavan sommige zoals bekend ook tempels van cultuur zijn. Dit jaar consacrerden wij een avond aan **Chez Maxime's**, rue royale, niet ver van de Madeleine.

Een bezoek aan die tempel van l'art nouveau stond eindelijk op ons programma en wij werden niet ontgoocheld.

Aan de vooravond van de Wereldtentoonstelling van 1900 doet de nieuwe eigenaar, die een onfeilbaar ondernemersinstinct heeft, een beroep op de beste kunstenaars van de École de Nancy (Hector Guimard, Émile Gallé...), die onder leiding van architect-decorateur Louis Marnez het restaurant omtoveren tot een waar art-nouveau juweel. De plek wordt de ontmoetingsplaats van het Tout-Paris van de Belle Époque, dat zich komt vermaken

op de karmijnrode fluwelen banken en geniet van gerechten die zijn vernoemd naar de grootste courtisanes van die tijd, zoals de lamsrug Belle Otero. De legende van Maxim's is geboren!

Een majestueus geklasseerd decor.

Salon chez Maxim's, 2024

Het restaurant staat op de monumentenlijst en heeft met zijn flamboyante inrichting niets van zijn pracht verloren, te beginnen met de mythische gevel met een opvallende rode luifel waarop dag en nacht de naam van het restaurant in gouden letters schittert.

Binnenin vindt u een luxueuze overdaad aan arabesken in de vorm van bloemen, lianen en ander gebladerte: beeldhouwd mahoniehout, majestueuze spiegels, waanzinnig smeedwerk, grote fresco's... Een ongelooflijke art nouveau-waanzin waaraan ook Pierre Cardin discreet zijn steentje had bijgedragen, zoals het tapijt met papaverbloemmotieven

De bar bij Maxim's,

Op culinair gebied moet je geen hoogstandjes verwachten bij Maxim's maar beschouw zulk bezoek als een museumbezoek en geniet van de sfeer die voor velen toch nog betoverend blijft. Na de dood van de vroegere eigenaar Pierre Cardin was er een transformatie in 2020 zodat het restaurant terug zijn vroegere glorie herwon als een echte art nouveau tempel.

Tijdens ons laatste bezoek was er geen tijd om l'atelier des lumières, dat wij ook traditioneel bezoeken, en waar regelmatig prachtige beelden rond kunstgeschiedenis en architectuur in een mooi muzikaal omlijste lichtshow worden getoond, te bezoeken. Daar wordt nu de geschiedenis van de dinosaurussen getoond.

Ons kort bezoek aan **Père Lachaise** domein vroeger van de begraafplaats voor vele Franse iconen die geen plaats kregen in het Panthéon was wat ontgoochelend, waarschijnlijk omdat wij geen gids hadden gereserveerd. De begraafplaats is gelegen op- en rondom de heuvel Champ-l'Évêque in het 20e arrondissement vlak bij het metrostation Père Lachaise. Met meer dan drie miljoen bezoekers per jaar is Père-Lachaise de meest bezochte begraafplaats ter wereld: het is immers gekend om zijn bekende concessies en hoge funeraire erfgoedwaarde waarmee sommige tombes versierd zijn.

De huidige begraafplaats was oorspronkelijk een landgoed, waarop in 1430 een buitenhuis werd gebouwd. In de zeventiende eeuw verwierven de jezuïeten het en maakten er een rusthuis van. De bekendste bewoner was pater François d'Aix de La Chaise, de invloedrijke biechtvader van koning Lodewijk XIV, die er meer dan dertig jaar verbleef

Toch nog even vermelden-Het museum **Marmottan Monet** in het rustige 16e arrondissement in Parijs -bezochten wij reeds 2X en het blijft de moeite indien men de echte grote werken van **Monet** wil bewonderen.

Beste lezers -VAV vrienden en overige geïnteresseerden beschouw de persoonlijke foto's als een afscheid aan mijn lezers in mijn laatste PERIODIEK nummer.

Frank J Goes.

TENTOONSTELLINGEN

BINNENLAND

 'Onvergetelijk' in MSK Gent:
40 vrouwen om nooit meer te negeren

Wist je dat vrouwen een belangrijke rol speelden in de kunstwereld in onze streken, ook al tussen 1600 en 1750? Waarschijnlijk niet, want ze worden grotendeels genegeerd in de kunstgeschiedenis.

© Louise Hollandine van de Palts Zelfportret ca 1650 1655 privéverzameling

 Jubileumtentoonstelling in La Boverie: een reis door 10 jaar artistieke hoogstandjes
Van 29 mei tot en met 23 augustus 2026

Het Luikse La Boverie wordt 10 jaar en jij bent uitgenodigd op het verjaardagsfeestje. 'Achter de schermen van een Collectie' is een sterrenhemel aan artistieke meesterwerken. La Boverie brengt voor de gelegenheid meer dan 250 werken samen

© Emile Claus, Le vieux jardinier, vers 1886
© La Boverie, Ville de Liège

 Picture Perfect in BOZAR: mooie plaatjes van vroeger tot nu
Van 7 maart tot en met 16 augustus 2026

Skinny jeans, ballerina's of nektapijten: wat we als 'mooi' beschouwen, verschilt naargelang de tijd waarin we leven. Maar wie beslist eigenlijk wat mooi is en wat niet? Na een expo over liefde in 2024, neemt BOZAR deze lente fysieke schoonheid onder de loep.

© 'Marianna Simnett, Blue Moon (video still), 2022. Courtesy the artist and Société, Berlin

 BRUSK in Brugge: d   nieuwe hotspot
'Breedbeeld' van 8 mei tot en met 6 september 2026

8 mei is een feestdag in Brugge, want dan zwaait de splinternieuwe kunsth  l BRUSK de deuren open. Het wordt de vaste thuis voor de kunstcollectie van Musea Brugge,   n van baanbrekende tentoonstellingen.

'Van prentkunst tot manga' in de Abdij van Stavelot: de Japanse verteltraditie onder de loep
Van 29 januari tot en met 29 november 2026

Zeggen de namen Hokusai en Dragon Ball je iets? Het zijn meesters in de Japanse beeldkunst. Al eeuwenlang is de wereld gefascineerd door de manier waarop Japanse kunstenaars verhalen in beeld brengen.

 'Antwerpse Zes' in MoMu: hoe studenten de modewereld veroverden

Van 28 maart 2026 tot en met 17 januari 2027

40 jaar geleden veroverden de Antwerpse Zes de wereld: Dirk Bikkembergs, Ann Demeulemeester, Walter Van Beirendonck, Dries Van Noten, Dirk Van Saene en Marina Yee. Vers van de modeacademie toonden ze hun eerste collecties in Londen, het begin van zes succesvolle carrières. Het MoMu - ModeMuseum Antwerpen viert die verjaardag met de eerste officiële tentoonstelling gewijd aan de zes iconische ontwerpers.

© Fotografie: Patrick Robyn
Grafische vormgeving: Victor Robyn

 'Designing Childhood' in het Design Museum Brussels: een laboratorium van verbeelding

Van 1 april tot en met 20 september 2026

Misschien herken je het: vanaf er kinderen in huis zijn, staan de kamers opeens vol met nieuwe spullen. Na de Tweede Wereldoorlog verandert de inrichting van huizen. Er komen steeds meer kinderkamers en speelkamers, waarin kleintjes ruimte krijgen om hun verbeelding de vrije loop te laten.

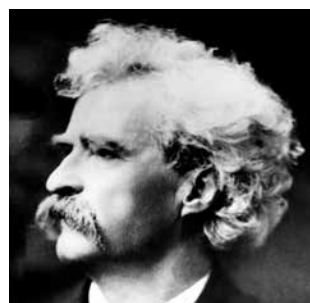
© Designing Childhood.

QUOTES

*De twee belangrijkste
dagen in je leven is
de dag dat je geboren wordt
en de dag dat je
ontdekt waarom*

(M. Twain)

*Ligt de lat weer veel te hoog
loop er dan lachend
onderdoor*

(?)

*Oordeel niet op basis
van uiterlijk. Een rijk gevuld
hart kan schuil gaan onder
een armzalige jas*

(Gaelic spreekwoord)

Ook een expert heeft soms een expert nodig.

Wij brengen
onze service
tot bij u in de
praktijk.

**Maak een afspraak
op kbc.be/mediservice**

BOEKEN

Gezondheid en gezondheidszorg in de stad Antwerpen tijdens de Eerste Wereldoorlog

Karel J. Van Acker
81 pag., uitg. Garant

Na zijn gewaardeerde bijdrage over de Oorlogssorde bespreekt hij in deel 21 de gezondheidszorg tijdens WO I in Antwerpen.

Gedurende de vier jaar Duitse bezetting bedreigde vooral twee problemen de Antwerpse bevolking: hongersnood en infectieziekten. In Antwerpen waren meerdere ziekenhuizen en een groot aantal veldhospitelen ter beschikking voor de opvang van gekwetste of zieke Belgische, geallieerden en nadien ook Duitse soldaten. De hongersnood werd opgevangen door de snelle tussenkomst van lokale besturen en vooral de internationale organisatie Nationaal Hulp en Voedingscomité die over het hele land werkzaam was. Gegevens over infectieziekten en sterfte in Antwerpen tijdens de bezetting zijn bewaard gebleven.

Met zijn kenmerkende nauwkeurige aanpak met talrijke voetnoten en illustraties levert Karel Van Acker een uniek inzicht over de gezondheidszorg tijdens WO I te Antwerpen.

Jan Dockx

Wereldsteden van de Lage Landen

Stadsgeschiedenis van Nederland en België Nadia Bouros e.a.
442 pag., uitg. Atlas Contact, 34,99 euro 5sterren

Nederlandse en Belgische historici vertellen over vijftig steden die bij uitstek een wereldstad waren door hun internationale uitstraling en zo versmolten zijn geraakt met de wereldgeschiedenis. Niet één stad had zich ontwikkeld tot een dominant centrum maar het was een fijnmazig netwerk van (middel) grote steden.

In vier hoofdstukken wordt de op- en neergang besproken van deze steden: oudheid en middeleeuwen, vroegmoderne tijd, de lange negentiende eeuw en de korte twintigste eeuw.

Het zijn telkens bondige vlot leesbare verhandelingen met talrijke verrassende wetenswaardigheden waarbij sommige steden meermaals aan bod komen.

Jan Dockx

MUZIEK

Bedenkingen bij de uitvoering die in OBV in Antwerpen in het najaar van 2025 liep van Parsifal: Parsi Fal of Fal Parsi (ja Wagner vergiste zich wel degelijk etymologisch !): Zuivere, reine dwaas (fal:fool) en Parsi:verwijzend naar het midden-Oosten, het Perzisch= die de link met Zoroastrische concepten symboliseert HOE mijn ervaring als toeschouwer beschrijven ? Velen noemen het een “Een cyber mysterie” : ja inderdaad daar kan men het kernachtig mee omschrijven ... vrienden collega's waren wild enthousiast:” ja , eindelijk eens een écht Christelijk geïnspireerde voorstelling”: ik keek er enorm naar uit . De muziek was prachtig , de casting en stemmen schitterend maar was de enscenering niet te overweldigend ? Té bombastisch ? Zijn wij Wagner liefhebbers op leeftijd wel klaar voor zó een versie? Je laten meeslepen ? In trance komen ? Het gebeurde niet ! Ik zocht overal een betekenis in en zag overal iets in : Precies een trivalvulaire hartklep die opende en sloot ? (ik ben cardioloog..) Was gewoon mooie AI rode kleuren spel ja ... Een kaleidoscoop van kleuren die aan psychedelische trip doet denken ? Zag ik ooit eens in prachtige zwart wit film over jonge Duitse wetenschapper die met notities van professor universiteit Heidelberg naar uitzonderlijke plant op zoek gaat in Zuid Amerika , boot op Amazone , allerlei avonturen met inheemse bevolking etc en uiteindelijk de queeste : hij vindt de plant en dan wordt de film ineens van zwart wit beeld plots naar kleurenfestival wanneer trip doet ! In keuze kleuren zag en merkte ik ook het coloriet van de mij geliefde schilder William Blake , die ook tot spiritisme neigt.. Storend vond ik soms de niet bij behorende attributen: meerdere “ kindeke Jezus in kribbe en pop “op scène en vóór tv scherm met beeld met vlammen waar Kundry op slaapt een bidon nafta als om je grasmaaier te bevoorraden (!) De steeds weerkerende mime gebaren vond ik niet leuk en zonder een diepe betekenis .. De Parsifal figuur was zeer sterk ! De Amerikaan Christopher SOKOLOWSKI studeerde de rol in in amper 10 dagen en zijn concentratie en acteren als dwaze reine jongeman fascineerde heel het gebeuren , hij trok álle aandacht als een magneet tot zich ... Temidden van de lood-loodzwarte bombastische teksten was hij speels en verteerbaar..Teksten als : “Jij als grote verleidster zal pas bevrijd worden als iemand aan je verleidkunsten kan weerstaan !” Wat men uiteraard tot Kundry zegde ..dit zal een jonge toehoorder niet zo direct aanspreken als erg beduidend ? Gurnemanz stem was prachtig en zijn basstem de basistoon van gans het gebeuren .. maar het was een anticlimax dat hij plots na één zin te hebben gezongen een slok nam uit een thermos naast hem en zijn haar (geen pruik...) met zijn hand in

de plooi wreef als een automatisme gebaar zoals men na handen te wassen in de spiegel van de lavabo kijkt .. paste écht niet in de context van de zware teksten die hij zong .. Wat kan ik hieruit concluderen ? Artificiele Intelligentie is hier curieus vernieuwend maar slaat niet direct aan bij oudere toeschouwers en moderne enscenering is niet steeds 100% geslaagd .. Ik deed soms mijn ogen net dicht om niet afgeleid te worden .. Een week later zag ik “Ali” creatie van Grey Filastine , multimedia artiest en regisseur Richard Soler Mallol in de Munt over hoe een kind migrant Ali Abdi Omar op 13 jaar in België belandde na 2 jaar omzwervingen en wegvluchten uit de terreur van Somalië en ik vond het fantastisch , eerlijk en aangrijpend , zowel in het Arabisch ,Somalisch en het Frans gezongen . Het hoofdpersonage imponeerde met zijn prachtige stem . De ZuidAfrikaanse contratenor Sanele Mwelase zette een pracht performance neer . Ik smaakte dit recente creatieve gebeuren heel erg Post hoc mijmeringen na gegend bezoek met VAV aan Magritte in KMSK Antwerpen : We kregen leuke details te horen uit het privé leven van Magritte : onder andere Paul Klee imiteerde om te verkopen , bankbriefjes imiteerde om aan geld te geraken enz . Hij was dan ook de fantast die verbanden zocht tussen objecten en de waarnemer graag op het VALSE spoor zette .. Die kunst heeft ook iets gemeen met de huidige quantummechanica = het onwaarneembare verband tussen zaken waarbij materie “am sich” niet bestaat: ze zijn enkel trillingen. Knap van de sur-realisten dat ze dat gewaar werden ! Ik dacht aan de allegorie van Plato, die stelt dat de realiteit bestaat uit twee niveaus,namelijk de waarneembare, zintuiglijke wereld waarin alles veranderlijk is én de eeuwige , onveranderlijke wereld die alleen toegankelijk is voor het denken .Volgens Plato bestaat er van al wat wij waarnemen een perfecte, pure en eeuwige Vorm. Voor Plato was Kunst illusie , volgens Aristoteles was het mimesis... Tot wie van beiden zouden de artsen van het VAV geneigd zijn ?

Lieve Van Ermen

CULTUUR

(F)ACTUEEL

POLITIEKE
ACTUALITEIT

VAV bezoekt

